

Hoewel het niet met zoovele woorden in de Handelingen wordt vermeld, zullen we toch wel niet ver van de waarheid zijn, indien we vermoeden, dat noodzakelijke bezuiniging de reden is van dit besluit. De taak der hoogleeraren zal nu worden verzwakt, althans we hebben niet gelezen, dat de vakken, welke Dr Esser thans onderwijst, na 1935 niet meer zullen worden gegeven. Wel meenen we te weten, dat de colleges in het Nederlandsch, welke Prof. Honig vele jaren gaf, niet worden voortgezet. Hier is dus een kleine schadeloosstelling. Nu de opheffing van het lectoraat noodig was, hebben we er in te berusten. Maar jammer vinden we het toch wel, want we weten uit ervaring, dat een litterator toch de colleges in het Grieksch en Latijn nog weer anders en doorgaans beter geeft dan een theoloog.

Tot zoover prof. Grosheide.

Voor diens opmerking ben ik hem dankbaar.

Want de afschaffing van het lectoraat lijkt me een groot nadeel.

Was het gebleven, dan had zonder te groot financieel offer zijn bevoegdheid kunnen worden uitgebreid; en het gevolg zou geweest zijn, dat een nieuwe last, die thans op de schouders van een der hoogleeraren gelegd is, hem bespaard had kunnen worden.

Als de overtuiging bij mij leefde, dat de afschaffing noodig was, dan zou ik aan prof. Grosheide's opmerking geen woord hebben toegevoegd, maar deze zaak hebben gerangschikt onder de rubriek der dingen, waarover men maar zwijgt.

Maar die overtuiging ontbreekt bij mij.

Het tegendeel ervan leeft wel bij me: ik geloof, dat, als er maar aan de bel getrokken werd, en de menschen maar wisten, wat aan de dingen vastzat, er geld genoeg zou gekomen zijn voor Kampen. Als de kerkelijke pers, die reeds jaren aaneen — wat ik uitnemend vind, en waaraan ik ook medegewerkt heb — de menschen week aan week wakker maakt voor de Vrije Universiteit, eens één honderdste part van de thans aan de V. U. gegeven ruimte voor Kampen had kunnen geven (ik zeg „kunnen”, want ze zou wel degelijk gewild hebben, het is alleen maar niet gevraagd), dan zou deze schade aan Kampen zijn bespaard, en deze verzwarende van den last van het hoogleerarenkorps achterwege zijn gebleven.

Het is te hopen, dat een volgende synode dit besluit herroept, en het lectoraat herstelt met uibrediging van zijn mandaat. Geld is er wel degelijk, als er maar om gevraagd wordt op een doeltreffende wijze. Maar de kerken moeten de dingen weten; en daarom veroorloof ik mij ook, alleen als persman, deze opmerking, welke iedere kerkbode-redacteur óók zou kunnen maken.

K. S.

„Eenige Gezangen en Liturgische Formulieren”.

We ontvingen ter aankondiging in ons blad een exemplaar van de nieuwe handige uitgave, hierboven aangeduid.

Reeds maakten we dadelijk melding van de verschijning van de groote, de standaard-uitgave, bestemd voor preekstoelgebruik.

Maar van deze kleinere zwenen we nog.

Ze worde daarom ook opzettelijk hier vermeld. Wie zich voor den eeredienst behoorlijk voorbereiden wil, en „klaar” wil zijn, als een aan Morgen-zang, Avondzang, etc. toegevoegd lied wordt „opgegeven”, zal goed doen, zich deze kleine, zeer handige uitgave, aan te schaffen. Het is een uitgave van de N.V. Uitg. Mij. J. H. Kok, te Kampen, handig formaat, mooie letter, duidelijke druk, oriënteerende inleiding van prof. Hoekstra. Een bijzonderheid, die we zeer toejuichen, is, dat gebruik gemaakt is van den viool-sleutel.

Niet alleen trouwens voor het gezang heeft men dit boekje noodig.

Ook voor het volgen van de liturgische formulieren zal men het in zijn bezit dienen te hebben.

Er wordt nu bij den doop van kinderen, bij het huwelijk, en andere gelegenheden gebruik gemaakt van een verbeterd formulier, en het is goed, dat men onder het lezen de nieuwe variaties in den tekst kan nagaan, om zich over haar beteekenis te beraden. We wezen reeds op het gebed voor den doop, waar een onduidelijke en op onjuiste exegetische berustende uitdrukking vervangen is door den letterlijken tekst der Statenvertaling: „opdat het met Hem begraven worde door den doop in den dood”. De „ondergang” met water is „onderdompeling” geworden.

Ook de vragen, te stellen bij de openbare geloofsbelijdenis, zijn opgenomen; tot nu toe waren die slechts afzonderlijk verkrijgbaar. Een goede winst; nu kan elke catechisant reeds van de eerste jaren af weten, wat hem precies zal gevraagd worden.

Bij 't formulier van den ban worden de teksten der achtereenvolgende openbare „vermaningen” (censuur) afgedrukt. Ook daarvan kunnen velen met vrucht kennis nemen; vooral, om te leeren, dat de derde „vermaning”, de z.g. derde trap der censuur (waarbij men wel te onderscheiden heeft tusschen censuur en censuur, zie prof. Bouwman, Kerkelijke Tucht) nog niet de definitieve afsnijding zelf is.

Evenzoo een officiële aankondiging van de aanvrage van kerkelijke huwelijksbevestiging. Ze is wat minder militair dan de vroegere, die maar in

weinig kerken officieel gebruikt werd: dat men nu maar spreken moest, als men bezwaar had, of anders daarna maar zwijgen moest.

In het huwelijksformulier zelf zijn vrij beteekenisvolle wijzigingen aangebracht; de sombere aanhef is vervangen door een anderen, en de gedachte, die in den ouden aanhef lag opgesloten, is niet eruit gewerkt, maar op een andere, betere plaats, gebracht. De taal is leniger, de opzet ordelijker. En over de inzetting van het huwelijk worden goede, nieuwe gedachten naar voren gebracht. Vooral deze is nuttig, dat het huwelijk geen zaak is, die aan ons goedgevoelen is overgelaten. Aan sommige oudere jongelingen, geeft dit, hopen we, te denken.

„Zoodat we maar zeggen willen”, dat ieder zich de uitgave aanschaffen moet, en dat er twee in den handel gebracht zijn, beide goedkoop, maar de een nóg wat goedkooper dan de andere, de gecartonneerde.

K. S.

De Logos asarkos „roept” den vader van den Logos ensarkos.

Opmerking vooraf: In vervolg op de behandeling van de hier herhaaldelijk ter sprake gekomen kwestie van „Christus in de heils- en openbaringsgeschiedenis”, en in terugslag op wat over deze zaak onlangs op een vergadering van predikanten in een bespreking van het onderwerp door mij gezegd is, schreef ik voor ons blad onderstaand artikelje. Het was bestemd voor „Uit de Schrift”. Omdat men mij verzocht heeft, in dit blad op de zaak terug te komen, en door een misverstand mijnerzijds deze copie is ingezonden, op een tijdstip, waarin „Uit de Schrift” door één onzer medewerkers verzorgd werd, geef ik thans, teneinde niet te lang te laten wachten met het voldoen aan het geuit verzoek, deze copie in deze rubriek, waarvoor ze eerst niet bestemd was. Men zal dit wel verontschuldigen.

K. S.

En een man worstelde met hem.
Gen. 32: 24.

Reeds vóór de vleeschwording werkt het Woord, de Zoon, de Engel des Heeren. Hij werkt in de openbaring. Hij werkt tot heil. Wij noemen Hem den „Logos asarkos”, d.w.z. het nog niet vleeschgeworden Woord.

Deze Logos asarkos wilde „Logos ensarkos” worden, d.w.z. vleeschgeworden Woord, Woord-in-het-vleesch.

En nu heeft Hij zijn eigen komst in het vleesch voorbereid. De Logos asarkos bereidt den weg voor den Logos ensarkos. Hij doet dat in vele tijden en op vele wijzen: Hij doet dat ook als Hij, de Engel des Heeren, de Engel des Verbonds, als een man met Jakob worstelen gaat aan den Jabbok.

Want die Jakob is aangewezen om te zijn de vader, „zooveel het vleesch aangaat”, van den Logos ensarkos. Zooveel het vleesch aangaat, is die vader van den Logos ensarkos reeds geboren.

En ook is hij reeds wederomgeboren, als hij bij den Jabbok komt.

Maar die Jakob mag het vaderschap van den Logos ensarkos niet verwerven als een zeker lot, dat buiten zijn eigen levenskeus om gaat. Hij moet bewust en geloovend op den messiaanschen weg verkeer. Hij moet niet slechts zooveel het „vleesch aangaat” de vader van den Logos ensarkos zijn, doch ook het geloof en het geloofs-bewustzijn van den vader aller geloovigen bezitten, het geloof van vader Abraham. Zóó wordt hij ook „zooveel den geest aangaat” bekwaamd tot het vaderschap van den Logos ensarkos. En daarom kan hij dit laatste slechts in strijd verwerven. Het vleesch moet bij hem worden ten onder gebracht; hij moet dat weten, want in ambtsverkeer met God, in bewustheid van dienst alleen kan iemand vader worden onder de geloovigen, vader ook van den Logos ensarkos.

Dus worstelt tegen hem de Logos asarkos. Hij neemt de gestalte van een man aan, al is Hij nog niet in het vleesch. En nu strijdt Hij zóó lang tegen den man, die langs wegen van „bloote creatuur” den door het Woord beloofden zegen had willen verwerven, totdat hij enkel smeking en gebeden overhoudt. Dan zal die Jakob hebben ingezien, dat wat het openbaringswoord beloofde, wel komen zal, doch slechts langs eigen wegen komen wil, langs wegen, die niet van het vleesch, doch van den Geest zijn, langs wegen, die geen oog gezien, geen oor gehoord, geen hart bedacht heeft. (1 Cor. 2: 9).

En om dien Jakob dáár te brengen, dat hij Israël heelen moge, daarom strijdt de Zoon tegen Jakob, en vóór Israël. Hij werpt zijn vader neer, opdat Hij hem tot het vaderschap roepe en bekwaame. Want de Logos asarkos roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. Hij roept den vader van den Logos ensarkos alsof hij er was.

Dit is de groote dag van Pniël nu geweest.

Opdat geen vleesch zou roemen voor God.

Opdat het zij, niet uit den werkenden Jakob, doch uit den Israël roependen God.

Want Hij die als Logos asarkos tot alle vleesch kan zeggen: „aanschouw de rots, waaruit gij zijt gehouwen”, — Hij houdt zijn eigen vader, den vader van den Logos ensarkos uit de rots van het eeuwig welbehagen, dat Hij bij zich zelve had, eer de wereld was. Hij roept, hij maakt, hij schept zijn eigen vader. Tot al zijn poorten gaat Hij in met lof, de lof is voor hem zelf en is betamelijk: welke van zijn poorten heeft Hij niet

zelf gebouwd, wien van zijn vaders niet zelf geroepen en verwekt?”

Hij roept de vaders, die er niet zijn, alsof ze waren.

En met zijn broeders doet Hij desgelijks, Hij, de Heere, mijn Ontfermer.

Thomas, Thomas, Jakob, Israël: onze Heere, onze God.

K. S.

UIT DE HISTORIE

Het eeuwfeest der Afschelding.

VI.

Hij, de herder der gemeente, de trouwe catecheet had het door zijn vrouw aangeprezen Kort Begrip zoo lief gekregen en daaraan de voorkeur gegeven boven het groot getal boekjes voor catechetisch onderwijs, en, meer dan een halve eeuw vóór dat Dr A. Kuyper dit zoude doen, waarschuwde De Cock reeds krachtig tegen het gebruik daarvan, terwijl hij het oude catechisatieboekje warm aanpreef. Het tweede boekje, dat voor zijn rekening werd gedrukt was dan de een maand later verschenen nieuwe uitgave van het Kort Begrip. Zijn gewezen academiekennis, haast weiger ik vriend te schrijven, vergat zich zoozeer, dat hij durfde smaden dat al deze en later nog verschenen boekjes hem wel een zoet winstje op zullen hebben gebracht. Deze had het beter kunnen weten! De Cock gaf ze uit voor eigen rekening. Hij deelde ze mild uit; gaf ze haast voor niet of geheel gratis; werd deswege gezocht door ambtenaren der belasting, want de tijd groeide tot haal. Vooral werd de haat wakker geroepen toen de kerkeraad van Ulrum besloot niet langer te wederstaan hen, die den doop vroegen voor hun kroost, dewijl ze geen vrijmoedigheid hadden dat door den eigen predikant te laten doopen, vermits zij niet in gemoede op de tweede doopvraag durfden antwoorden in bevestigenden zin. Vierhuizen dominee, de later zeer begeerde en veel geprezen Du Cloux, was de eerste, die zich over dit doopen beklaagde bij het klassikaal bestuur van Middelstum. Dra herhaalde hij zijn klacht nadrukkelijker en eindelijk ten derden male met sterken aandrang. Ook kwam een gelijkluidende klacht uit de naburige classis van Appingedam. Het klassikaal Bestuur van Middelstum zond een commissie om met Ulrums predikant samen te spreken. Men zegge niet dat deze samenspreking geen gevolgen had, al was het verloop niet naar genoegen van de commissie, die weigerde de samenspreking met gebed te openen, en al evenmin naar wat De Cock zoo gaarne zou hebben gehad. De Cock was niet als een overmoedig jong ijlveraar in onbezonnenheid overgegaan tot het doopen van kinderen uit andere gemeenten. Integendeel, namens den kerkeraad, immers hij was vreemd van wat zweemde naar dominocratie, had hij den bekenden Ds D. Molenaar, den man van het Adres, gevraagd om raad en ook nog geïnformeerd naar tuchttoefening. Hoewel het antwoord Ulrums kerkeraad niet bevredigde, haastte deze zich niet lichtvaardig een dergelijk verzoek in te willigen. Hij werd daartoe als het ware gedwongen door een broeder uit Uithuizen, die hem de consequentie voorhiel voortvloeiende uit een prediking op een Zondagmiddag door De Cock gehouden. Wat begreep men weinig het werk Gods door den Heere in De Cock gewrocht! Ook Hofstede bleek hem niet genoeg te kennen. Deze vreesde dat De Cock niet opgewassen was tegen de meer orthodoxe strooming in de gemeente van Ulrum, dat hij zich daardoor had laten medevoeren, het stuur kwijt was geworden, en leiding verloren en uit de hand gegeven en aldus een geleide was geworden, in stede van de leider der gemeente te zijn. Hofstede begeeft zich naar Ulrum. De Cock geeft hoog op van Van Zuylen's geschriftjes. De Groot heeft daartegen ernstige bedenkingen en keert teleurgesteld terug. Een correspondentie volgt. De vroegere studiegenooten komen verder van elkander te staan; zij zijn mannen van een anderen geest. Nog eens bezoekt De Cock De Groot, echter nu de eerste om, kon het zijn, den laatste terug te roepen van de dwaling zijner wegen. In dit alles is niets dat een schaduw werpt op beider karakter, hoewel reeds nu blijken kan voor den niet-vooringenomenen, dat De Cock van een edeler geest is dan Hofstede. Hofstede verdenkt De Cock van eigenliefde, een eigenliefde die niet tot roem van Hofstede's nagedachtenis maar al te duidelijk blijkt zal uit des hoogleeraars handelen, schrijven en ageeren tegen De Cock en zijn medestanders. Niet De Cock behoeft het oordeel te vreezen van de vierschaar die zich zal zetten en reeds meer dan eens gezeten heeft ten gerichte om de daden en woorden in deze geschiedenis tusschen de beide vroegere vrienden te wegen.

Hofstede de Groots naam gaat klinken, zijn invloed winnen, zijn geestverwanten nemen toe in getal en durf, en met dit alles wast de weerzin tegen De Cocks actie en groeit de haat tegen zijn persoon.

De Cock, m
drang te ge
collega's niet
van de Class
te overbluff
heid; men da
heid meent,
door oudere
den ter har
volgt op on
een predikan
van Uithuize
heim Reddin
werkje, iede
meerden te
smaadden
smartelijk
en in zijn op
gekrekt. Ze
tegen hen? M
ik moet dat
ik, mogen ha
ter plaatse v
vergadering
vers aangek
schriftelijk
ontkend. To
nemen en o
deze beide
geen hij de
verschenen
reformee
reformee
Vooral in
schriftje on
alle dorpen
lagen en kr
gesproken. S
lucht, de da
den, de faa
cien van h
Thelwalls o
Enige redd
hebben geen
geen gewe
liefde doen
der luid, st
met tandeng
naar deze w
liberale sch
hoogwaardig
wijze; sche
onwettheite
veroordeelen
te hinderen
voor het C
vergadering
kerkeraad
In 't Waters
over de za
en onderwi
Redenen te
Vooruit, ha
nadert! Goe
leeraar: die
een wijze, is
Sluit den m
veroordeeld
onbepaalde
met veroor
is raak! V
mond houd
den! Hij om
nen en zal
ving van d
Gehaat niet
om den too
werd hij ze
partijders,
de gereform
lasteraars t
te klagen. W
moet hij ste
Op alle
machten sp
lasting mee
te zijn van
ontduiking
eerste uitga
Begrip, ver
die er naar
den den k
vermeerder
schonken, b
beschikbaar
doch tot ve
ontsiering
ken werde
daarvoor in
naders wel
Duin van
heusch ant
Nu petitie
lijk zijn de
raad gezon
sacra zich
wendden z
tot den go